

CERUL O CARTE DESCHISĂ PENTRU TOȚI

Constanța DIAMANDI*

Nu încapă nici o îndoială că bolta cerească, a exercitat și va exercita mereu, o impresie covârșitoare asupra omului. Privind cerul înstelat, asistăm la un spectacol magnific, fascinant. Omul a încercat totdeauna să pătrundă misterele cerului.

Încă din zorii civilizației, oamenii au fost fascinați de stele. În antichitate și în evul mediu; cerul a jucat în mod cert un rol însemnat în viața culturală a oamenilor. A existat credința în legătura dintre fenomenele cerești și cele de pe pământ. În timp, au evoluat și modalitățile noastre de a privi cerul. Entuziasmul în cercetarea spațiului nu s-a diminuat până în zilele noastre!

Hărți interesante de constelații și calendare folositoare au fost inventate de mai multe popoare în antichitate, printre care egiptenii, maișii, chinezii, babilonienii, etc.... În Babilonia a fost întemeiată o religie a stelelor. Cerul înstelat este redat printr-o infinită diversitate de tonuri, nuanțe și înfățișări.

Pentru a-și perfecționa calendarul, babilonienii au studiat mișcarea Soarelui și a Lunii. Au realizat că mișcarea aparentă a Lunii de la vest la est nu se desfășoară cu aceeași viteză.

Apare primul catalog al constelațiilor care cuprindea 1026 de stele întocmit de cel mai mare astronom al antichității – Hiparch.

În 1603, astronomul german Johann Bayer, introduce notația stelelor cu litere grecești.

În 1754, astronomul francez Lacaille delimitează, pentru emisfera sudică a cerului constelații din lumea artelor și științei : sculptorul, telescopul etc.

În România, profesorul de matematică Ion OTESCU, publică prima lucrare despre Legende legate de stele și constelații.

În 1970, regretatul Ion Curea a realizat și publicat “Atlasul stelar Descriptiv”.

După descoperirea lunetei și a telescopului, de către om, s-au realizat hărți cerești și s-au dat nume diverselor grupări de stele C. Mare, Ursa Mică.....?

Admirația, respectul și dragostea omului față de cer și aștrii, a dus la crearea legendelor cosmice, cu figuri de zei, semizei și eroi.

Pe baza mitologiei stelare a apărut astrologia, care se ocupă cu influența astrelor asupra existenței umane.

Liderul spiritual tibetan

Dalai Lama afirma că : „ ... există oameni care nu știu să citească cerul”. Cerul a oferit omului informații meteorologice și climatologice, precum și orientarea în timp și spațiu.

Câți dintre noi își dau seama că la baza orei exacte, a determinării schimbării anotimpurilor, a elaborării calendarului și a determinării coordonatelor geografice, stau observațiile astronomice la Soare, Lună, planete, stele.

Cerul înstelat este un complex laborator pentru fizicieni și astronomi.

Frumusețea copleșitoare a universului, a aprins imaginația artiștilor. În viziunea lor, au conceput un pulsar, o gaură neagră sau procesul de transfer al materiei într-un sistem binar. Arta, știința cerului și spiritualitatea se întrepătrund.

Ridicând ochii spre cer, am ajuns să cunoaștem mai bine locul Pământului în Univers și dependența noastră de spațiul cosmic, una din problemele centrale cu care se confruntă atât religia cât și gândirea științifică și filozofia. Deci întrebarea ?

Care este locul cosmic al planetei noastre ? A frământat dintotdeauna omenirea, ea își păstrează mereu actualitatea.

* Muzeograf la Observatorul Astronomic și Planetariu din cadrul Complexului Muzeal de Științele Naturii Constanța.

Cerul este acela care ne-a învățat că natura are legi. Hiparch, Ptolemeu, Copernic și Kepler au descoperit pe rând, regulile pe baza cărora Newton deduce legea cea mai veche și cea mai generală. (legea gravitației).

Cunoscând această lege, omul de azi poate să navigheze în spațiu și a făcut din bolta cerească, bolta propriei case din cer.

Un mare fizician francez Jean Perrin a spus:

„Cât de slabă este lumina care vine până la noi de la stele, dar fără ea, cu atât mai rudimentară ar fi fost astăzi mintea omenească”.

Pentru elevi și studenți, știința cerului este un hobby plăcut. Mai multe cercuri de pasionați ai observării cerului, există în toată țara și se grupează mai ales în jurul planetariilor și observatoarelor astronomice.

Interesul pentru bolta cerească, este o caracteristică a multor artiști, poeți și compozitori, care au trăit cu sufletul printre stele și au ajuns cu numele sus în cer.

Cerul eminescian este un „lan de albastru sădit cu grâu de stele” sau o „câmpie senină cu râuri de lapte și flori de lumină”.

În fața noastră se desfășoară nașterea, viața și moartea stelelor, ceea ce a intuit, așa de exact, gânditorul Eminescu.

“Din sânul veșnicului ieri

Trăiește azi ce moare

Un Soare de s-ar stinge-n cer

S-aprinde iarăși Soare”....⁵

Muzica sferelor coborâtă în arcușul lui Enescu, a devenit rapsodie și simfonie, apoi a urcat din nou la stele. Asteroidul Enescu își cântă muzica pentru eternitate, alături de asteroizii Verdi, Wagner, Vivaldi, Straus, Chopin, Ceicovshi și alte stele cântătoare.

A venit vremea când omul călătorește în Spațiul Cosmic, sau va putea merge în vizită la prietenii stabiliți pe lună.

Să privim așadar cât mai des, spre bolta înstelată pentru a încerca să-i înțelegem tainele, îndrăgind-o pentru că numai așa putem să privim mereu mai departe.

⁵ Mihai Eminescu, *Poezii, Luceafărul*, Editura Minerva, București, 1970.